

s hangja az övéihez bűvó esti anyamadáré
Gyanakvó arcod:
szörnyű arc
Mélyről morajlik mint a lét
s magát emészelve pusztít
Alvó arcod:
egymásba hajló szirmok zárt kehely
benne szunnyad a méz az illat
s benne a bogár
lassúbb benne a nedv
s lelassul benne a halál
A kacagó:
mélyről szökik föl a gejzír hatalmasan
vakít s még forrón bugyborékol
színes sziporkák válnak ki belőle
s mirjád szilánkra dobják szét a fényt
minden szilánkja más-más fényt mutat
s könnyebb lesz tőle a levegő
A merev:
dermedt mező
átfagyott tavak szürke fény
Az ideges:
a lomb remeg így vibráló levegőben
vihar előtt
A fáradt:
elsúlyosult lombok hónapos eső után

TORNAI JÓZSEF

Ha nem volna népdal

Ha nem volna népdal,
 ülnék beszögelt szájjal,
     szemem lézer-sugara
                     megolvasztana
                     egy csillagot
     ötvenezer fényévre Magyarországtól.
                                     Fáznék
 és mezítláb indulnék el a jeges,
                     bomba-rühös földön,
     hogyan anyámat megtaláljam,
 Ő csak nézne rám:
                     arca sáros,

mint hirtelen kiásott
földalatti kő,
nem sütné föl mosolyra
a szája:
üvöltenék fájdalommban,
belerohanva a reves-tövű
nádasokba.

A Balatonon
fölbortult árbocokkal
a vitorlások,
rángatóznának
vásznuokra rátaknyosodna
a szúrós, bűzös hinár,
a rokkant hold beleütöközne
a haldokló
óriáslepke-halomba.

Azbeszt-kezekkel fognám
a telefonkagylót,
de a barátom
hangja összeégetné
a bőröm, a visszereim,
elutazna béna lábbal a nagy folyók mellé.

Ha nem volna népdal,
a kövér
sercegő macskák
kiinnák a kékharkály fészkeből
a tojásokat,
véres-fészek-szemmel
néznénk a szerelmünk
arcába;
a napsikált gondolat-képek
összetekerednének előttünk:
és pókhálók ragadnának
megolvadt filmszalagok
a japánakácok közt
a szavunkra.

Ha nem volna népdal,
honnán tanulnánk meg a virágok nevét
és a feketesas-fejű sors
nevét?

Szántottam gyöppöt,
vetettem gyöngyöt:
lélegzik
a férfi tulipános szájává
fölhsított mező.

A népdal kinyitja előtted
a székellykapu-időt,

a kún sirokat
 és avar kurgánokat,
 a tavakból
 vegyszerekkel rég kiirtott halak
 loccsannak föl,
 hogy lássák:
 még fölszegjük fejünket
 a parton
 átcikkan
 mellünk hűtőszekrényén
 egy kavics-zöld cserebogár.

Ha nem volna népdal,
 feküdnék hosszan,
 rakétákkal ledöntött házsorok,
 világváros üvegtábla-szilánkjai,
 acélcső-gégeroncsai szikráznának
 ki fölöttünk:
 és az ürességben
 nem lüktetne
 többé semmi vér
 semmi vér.

Játék és álm

A gyerekkorba visszalopózni nem lehet
 elég ha néha a fiam szobájában
 alszom,
 a szomszéd sarokban ő szorítja
 feje alá
 elefánt-párnáját,
 a függönyök közt beszivárog a hold,
 kék padló-prérin plasztik-indiánok
 plasztik-kovbojok
 villantják egymásra puskáikat,
 a két heverő magasba-szökő sziklafal,
 a beépített padkán
 néhány-lapig olvasott könyvek
 képes dobozok
 labdák,
 sztaniolban villogó csokoládédarabok,
 a polcokon az ő játék-medvéi
 baglyai
 oroszlánjai
 egymásradobálva.

Pajzsát tollkoronáját

nyestfajok-díszével
a virágos fotelra dobta,

az asztalon évek óta

ott alszik egy szék-formájú kavics,

halomnyi le nem áztatott

bélyeg,
egy szögön félrecsúsza

francia focicsapat

színes plakátja,

a nejlonzacskó óvatosan mászik az ablak felé,

sárga kosárból

kiugrálnak

a piros műanyagcsine

és traktorok, autók,

markológépek

daruk.

Egy kisfiú lélegzetére

trópusi növényként

tenyészik a szoba,

érintésétől vér kering a kislővészen

forrasztópákában

bodzafehéről hajlított íjban,

itt idő nincs

csak bizonytalan

vége-sejthetetlen

zöld hullámvész:

játék és álom

egy távcsövezhetetlenül messzi égbolt alatt.

Fal felé fordul a keszekusza fej,

az alvó tíz ujj;

a langyos izzadt tenyér

lűktetése

minden ecsetben

ceruzában

bögrévé gyúrt kemény

agyagban megmaradt

rámsugárzik.

Ide nem nyithat be

idegbaj, öregség

nem kaszálhatja le mosolyomat

a gögösen gépesített

zűrzavar

itt szabálytalan és halhatatlan vagyok

mint gyerekekra

a sánta fák ágai.